

Notat

Dato: 26.06.2017
Arkivsak: 2016/5067-8
Saksbehandlar: monsera

Til: Hans-Christian Engum

Frå: Monika Cecylia Serafinska, Inger Lena Gåsemyr

Kulturminnefagleg fråsegn til offentleg ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel - Lindås kommune

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional styresmakt for kulturminnevern. Vår fråsegn er forankra i regional plan for kultur – PREMISS: KULTUR – og i nasjonal lovgjeving og politikk. Kulturminnelova sitt føremål § 1 seier mellom anna at:

«Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressursene som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og framtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.»

Kulturminne og kulturmiljø er ein ikkje-fornybar ressurs som skal vernast i ein heilskapleg miljø- og ressursforvaltning. Det er viktig at kulturminne vert ein integrert del av dei overordna planane i kommunen. Samfunnsdelen skal vere med på å definere og formidle kommunen sin identitet og kva retning kommunen ynskjer å gå. Kulturminna i Lindås kommune er ei rik kjelde til identitet og byrgskap og vil difor vere ein viktig ressurs i dette arbeidet. Kulturminna er òg kjelde til næring og utvikling lokalt og regionalt. Lindås kommune er attraktiv for busetting og næringsetablering og difor pressa på areal, noko som kan vere utfordrande for kulturminnevernet. Kulturminna i Lindås bør og sjåast som ein helsefremjande faktor, då dei er viktige for alle generasjonar si sjølvforståing, trivsel og verksemd. Kulturminna kan brukast konstruktivt også i arbeidet med å nå andre målsettingar slik som folkehelse, kulturarbeid og utvikling av lokal identitet.

Innspel til satsingsområder

Kommuneplanens samfunnsdel 2017-2029 inneheld mål og strategiar for åtte hovudtema:

- Regionsenterutvikling
- Industri og næring
- Attraktive nærmiljø
- Kultur og frivillig arbeid
- Klima og miljø
- Livsmeistring og fellesskap
- Kommunale tenester
- Samfunnstryggleik og beredskap

Lindås er ein kommune i sterk vekst, noko som stiller kommunen overfor mange utfordringar i areal- og kulturpolitikken. Å finne god balanse mellom vern og utvikling er ei av desse. Kommunen nemner berekraftig utvikling, folkehelse, kulturlandskap og nærmiljø blant sentrale omgrep i planen. Kulturminne er ressursar for heilskapleg samfunns- og næringsutvikling og bør integrerast sterkt i dei satsingsområda som kommunen har valt ut i samfunnsdelen. Tufta på kunnskap om Lindås si kulturhistorie kan ei slik satsing gjere det enklare å ta vare på og foredle kulturminneverdiane på rett måte, prioritere dei i høve til kva utvikling ein ynskjer, og bruke dei til å formidle det særeigne ved kommunen. Dette er òg særleg viktig å sjå i samanheng med framtidig kommunesamanslåing og kulturminneplanarbeidet.

Det er positivt at kommunen har hatt stor fokus på å motivere flest mogleg til å komme med innspel. Metodane for medverknad bør takast i bruk i arbeidet med kulturminneplanen, særleg med omsyn til å skape engasjement omkring kulturarven i kommunen.

Det er positivt at ein i samband med mål og strategiar for regionsenterutvikling og attraktive nærmiljø ønskjer å legge til rette for at det er balanse mellom natur, grøntareal og bustadbygging, og at ein vil sikre areal til natur-, kultur- og friluftsføremål i strandsone og i sjø. Areal som er viktig for rekreasjon og friluftsliv omfattar ofte viktige kulturlandskap, og arbeidet med tilrettelegging av desse bør difor verte knytt saman med arbeidet med kulturminneplan. Det bør og utarbeidast planar for skjøtsel og formidling av automatisk freda kulturminne som ligg i nærleiken av stiar og turveggar.

Tettstadsutvikling basert på lokalhistorie og eigenart er viktig faktor for å skape livskraftige lokalsamfunn og styrke staden sin identitet. For å sikre at lokalsentra bygger opp under staden sitt særpreg bør arbeidet med kulturminneplan inkludert i dette arbeidet. Som deltakar i det fylkeskommunale prosjektet «Kulturminnekompetanse i kommunane – KIK» skal Lindås kommune revidere kulturminneplanen sin. Lokal medverknad i høve til mellom anna registrering av kulturminne er særleg viktig ledd i å få auka kulturminnekompetansen, samt få kulturminneplanen forankra lokalt og satt tema på den politiske dagsorden. For meir informasjon om KIK-prosjektet sjå <http://www.hordaland.no/nn-NO/kultur/kulturminnevern-og-museum/kulturminneplanar-i-kommunane---kik/>.

Når det gjeld mål og strategiar for industri og næring ønskjer Lindås kommune å vere framtidsretta ved å satse på nye idear og nye verksemder som i mindre grad er oljerelaterte. Vi vil difor minne om at kulturminna er kjelde til næring og utvikling lokalt og regionalt. Lindås kommune har, som del av Bergensregionen, mykje å tene på å løfte fram og satse på kulturlandskap og kulturminne, både materielle og immaterielle, og satt i samanheng med Bergen som by og omlandet elles. Riksantikvaren jobbar med eit nytt verkty for kommunane ved etablering av register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA). Store delar av kysten vest i Lindås er tatt med i dette prosjektet og inngår i kulturmiljø K416. Den Indre Farleia. Meir informasjon om KULA-prosjektet finn ein her: <http://www.riksantikvaren.no/Prosjekter/Kulturhistoriske-landskap-av-nasjonal-interesse>.

I høve til mål og strategiar for kultur og frivillig arbeid minner vi om kulturminnelova sitt føremål nemnd ovanfor. Kommunen har sjølv og eit eige ansvar for å sikre kvalitetar i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljø jf. pbl § 3-1, bokstav b. Her bør det leggst inn ein strategi for å auke innbyggjarane sin kunnskap om kulturminne. Medverknad i høve til mellom anna å involvere dei i registrering av kulturminne, kan vere med på å gje dei auka kulturminnekompetansen. Det å få mellom anna barn og unge i lokalmiljøet vere med å registrere kulturminne, kan og gje dei meir kunnskap. Det kan samstundes vere med på å knytte ulike generasjonar betre saman, då dei eldre får moglegheit til å formilde kunnskap til dei yngre. Metodar som er nyttast til registrering av barnetrakk kan og nyttast til å registrering av kulturminne i lokalsamfunnet. For meir informasjon om barnetrakk, <http://www.barnetrakk.no/>

Når det gjeld mål og strategiar for klima og miljø viser vi til at det i høve til klimarekneskap kan lønne seg å ta vare på gamle hus. For meir informasjon om dette kan ein sjå på Riksantikvaren sine nettsider, <http://www.riksantikvaren.no/Tema/Energisparing>. Vi minner elles om fylkeskommunen si tilskotsordning til verna kulturminne i Hordaland. Her kan kommunar som har vedtatt kulturminneplan søkje. For meir informasjon om søknadsordninga sjå: <https://www.hordaland.no/nn-NO/kultur/kulturminnevern-og-museum/tilskot-til-vern-og-voling-av-verneverdige-bygg/>

I høve mål og strategiar knytt til livsmeistring og fellesskap vil vi minne om at kulturminne kan vere faktorar som påverkar folkehelsa. I St. meld 19 (2014-2015) Folkehelsemeldinga, er *identitet* og *tilhørighet* peika på som kjelder til psykisk helse og trivsel. Kulturminne og attkjennande fysiske omgjevnader reflekterer kulturen gjennom m.a. identitet- og symbolverdi, og kan motverke framandgjerding som følgje av bytransformasjon og samfunnsendring. Kommunen sin kulturminneplan er difor relevant å ha med som grunnlag i høve til dette arbeidet. Det er difor viktig at arbeidet med kulturminneplan vert integrert i kommuneplanens samfunnsdel, då denne dannar grunnlaget for arealdelen med føresegner, retningslinjer og omsynssoner. Vi ser fram til vidare samarbeid om kulturminneplan i Lindås. Vi viser òg til regional kulturplan, som omfattar heile kulturfeltet. Sjå nettsida <http://www.hordaland.no/Hordalandfylkeskommune/Kultur/kulturplan/>.